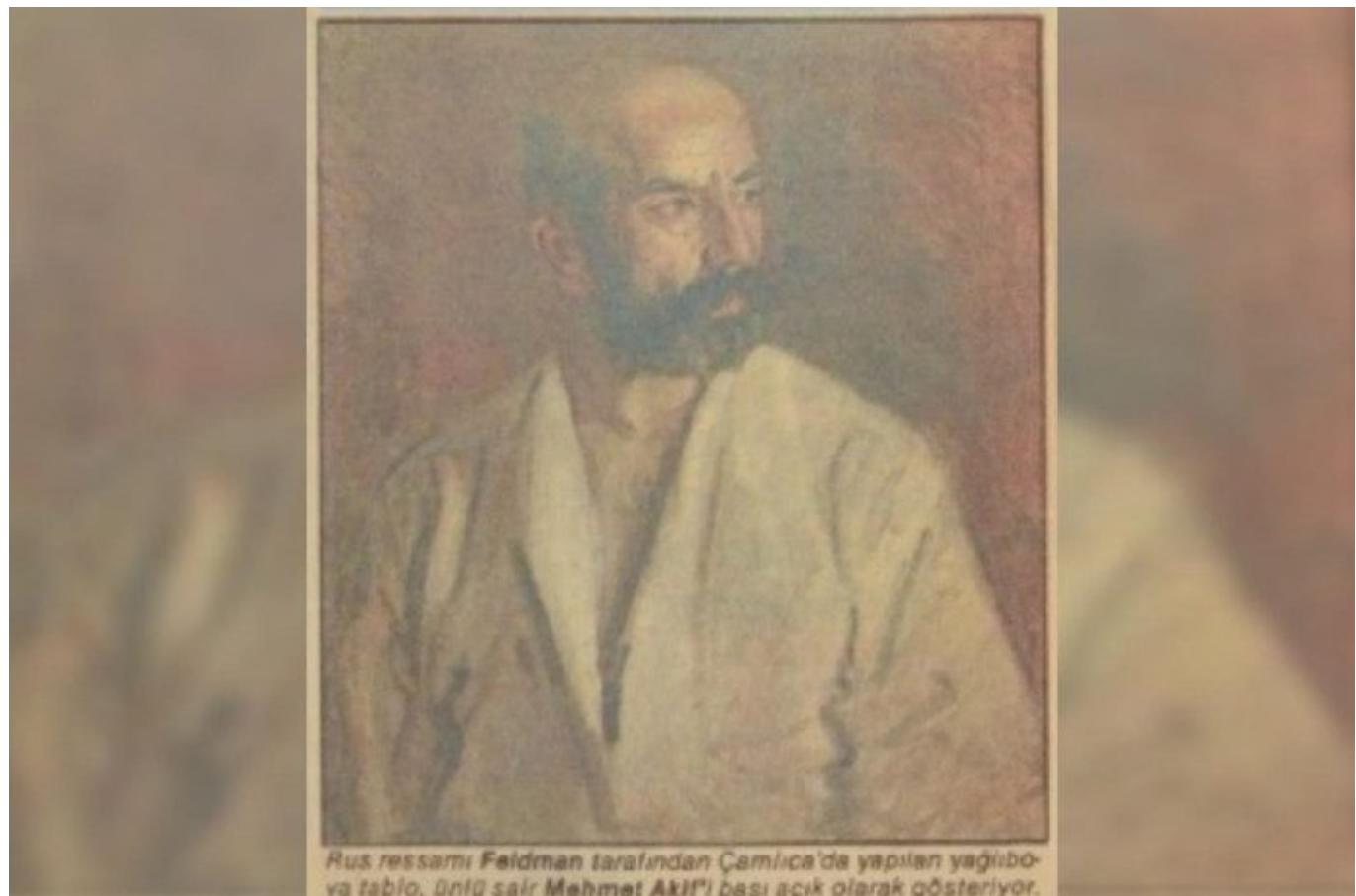

Mehmet Akif Ersoýyň ýiten portreti hakykymy?

Category: Kitapcy, Şekillendirish we heýkeltaraşlyk sungaty
написано kitapcy | 26 января, 2025

Mehmet Akif Ersoýyň ýiten portreti hakykymy? MEHMET AKIF ERSOÝYŇ ÝITEN PORTRETI HAKYKMY?

Rus ressami Feldman tarafından Çamlıca'da yapılan yağlıboya tablo, ünlü şair Mehmet Akif'i başı açık olarak gösteriyor.

Mehmet Akif Ersoý şahsyny hiç wagtam setirleriniň öňüne çykarmadyk beýik ussat.

Onuň şahsy durmuşy baradaky maglumatlar juda çäkli bolsa-da, setirlerindäki umman ýaly dünýägaraýsy şahsyýeti hakda kän zatlary göz öňüne getirmegimizi üpjün edýär.

Akifiň biziň günlerimize çenli gelip ýeten örän az sanly fotosuraty bar.

Elimizdäkilere üns berilende, meniň pikirimçe iň gymmatlysy meýletin-sürgünlük ýyllarynda Müsürde piramidalaryň öñünde düşen fotosuratydyr.

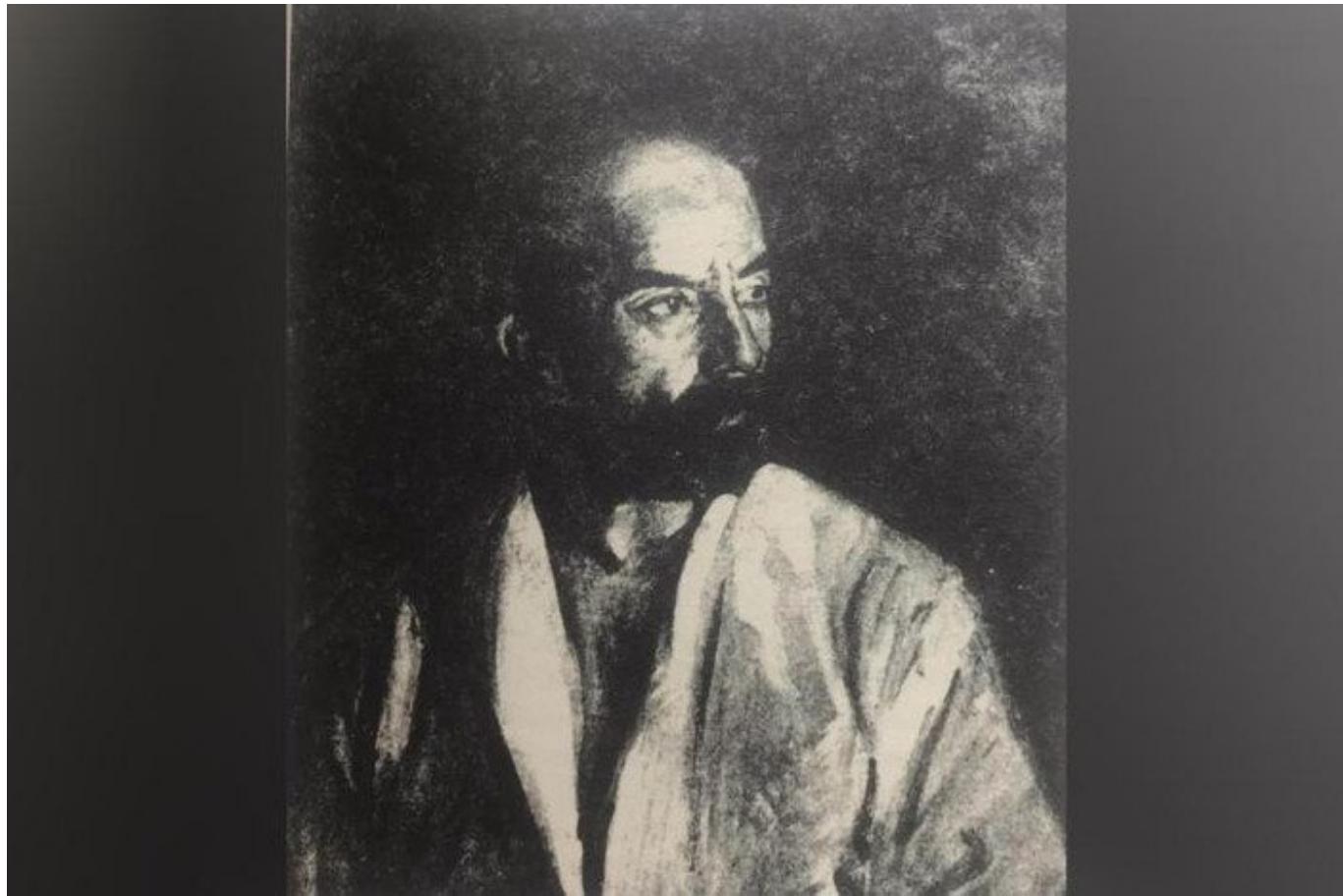
Mehmet Akif Müsürde

Şuňa meňzeş surata Lourens, Bell we Çerçill dagynyňam şol ýerde düşendiklerini pikir edenimizde, «Teşkilaty-Mahsusaçy» (osmanly kontrrazwedkasy) Akifiň ol suraty aýratyn uly many-mazmuna eýe bolýar.

Soňky günlerde gysga postlar görnüşinde Akife degişli ýagly suratyň gürrüni köp edilýär.

Aýdylышындан bu surat: «Ýaraşyk ýyllarynda (1918-1922) rus suratkeşi Feldman tarapyndan çekilen we Amerika äkidilen suratmyş».

Dogrusy, gaty täsin surat.

Mehmet Akif Ersoý

Akife degişlidigi aýdylýan bu suratdaky adan döþi çyk ýapon samuraýy ýaly üserilip çep tarapa eredýär.

Bu surat boýunça öñki ýazylan zatlary dörenimizde, öñümizden Taha Torosyň ýazan çaklaňrak makalasy çykdy.

Torosyň pikiriçe suratyň Akife degişlidigine hiç hili şek-şübhe ýok.

Hatda ýene bir surat bolmaly, ýöne ol ýitendigi üçin nirdedigini bilyän ýok.

Taha Torosyň gürrüňi gidýän makalasy

Toros ilki bize Feldman atly suratkeşi tanadýar.

Onuň Stambul jemgyyetini gowy tanaýandygyny we köşk gatlagydyr şahyrlar bilenem ýakyn gatnaşyk saklandygyny aýdýar.

Makalada Feldmanyň iki surat çekendigini, biriniň Abdylhak Hamyda, beýlekisiniňem Mehmet Akife degişlidigini aýdýar.

Torosyň bu suratyň Akifden habarlylykda çekilendi baradaky iň uly maglumaty Jemal Kuntaýa salgylanyp we Akifiň agzyndan çykandygyny aýdýan «Meskew meni gowy oturtdy!» jümlesidir.

Elbetde, sungatyň taryhyň öwrenijiler meseläni has çuň öwrenerler. Emma Abdylhak Hamyt Tarhandyr Akifiň suratyny çekken meşhur suratkeş Feldmanyň döwrün hiç bir memuarynda ýada awtobiografiki kitaplarynda agzalmazlygy biziň öz kemterligimiz.

Köşge we jemgyetçilik durmuşyna şeýlekin ýakyn duran we täsirli adam bolan suratkeş barada dyrnagyň ujy ýaly duýip boljak maglumata salgylanyp, bu suratyň Akifiň bilnigi bilen çekilendigine degişli çaklamalar birgiden şübheli pikirleriň we gep-gürrüñleriň döremegine sebäp bolýar.

Aýdylyşy ýaly, bu surat ýakyn wagtda tapylan bolsa, häzir nirede?

Sungatyň taryhyň öwrenijiler bu boýunça gerekli ylmy-barlag işlerinu geçirildiřemi?

Bu surat hakykatdanam orginal we taryhy-a aýdylyşy ýaly bolup biler.

Jemläp aýdanymyzda, Akif hakda eline geçen hemme maglumaty okap çykan biri hökmünde mende dörän şübhe we sorag alamatlary şeýle sanap bilerin:

– Suratkeş hakdaky maglumatlaryň çäkliliği we bolsundan beter çiširmeler;

– Döwrüň ýatlama we awtobiografiki kitaplarynda beýle gymmatly surat hakda ýeterlik maglumatyň bolmazlygy;

Surat boýunça geçirilen ylmy-barlaglaryň elimizde ýoklugu.

Mehmet Akif Ersoýa degişlidigi we ýaraşyk döwründe Stambulyň jemgyýetçilik durmuşunda tanalýan suratkeše çekdirilendigi aýdylýan bu surat, eger hakyky bolsa, Medeniýet ministrligine paýyna etmeli uly işler düşyär.

Mehmet MAZLUM ÇELIK.

@MMazlumcel

celikmehmedmazlum@gmail.com

Ýekşenbe, 19.05.2024 ý. Şekillendirilis we heýkeltaraşlyk sungaty